

Els de Santa Pau tornen a conquerir Sicília

Illaos Vint persones de la població garrotxina viatgen a Licodia Eubea, i refan els Illaos de l'agermanament del 1989 amb el poble de la regió de Catània que va estar sota el domini dels Santapau

Ara que fa trenta-set anys de l'agermanament entre Santa Pau i Licodia Eubea (Sicília), quan 63 expedicionaris van viatjar des de Santa Pau fins a la població germana, una delegació, aquest cop de 20 persones, ha tornat a Sicília per refer els Illaos entre Santa Pau i Licodia, població que va estar dos segles sota el domini dels Santapau i que guarda moltes similituds amb la població garrotxina: tenen el seu castell de Santa Pau, estan a la influència de la zona volcànica de l'Etna, des del poble divisen el mar encara que sigui a més de 70 quilòmetres, cultiven uns fesols (la cicheria) que es retiren als garrotxins... L'expedició formada per l'alcaldeessa, allà anomenada sindaca, Cristina Capó; cinc regidors de l'equip de govern, i la resta gent del poble, cinc d'ells, reincidents perquè ja hi van ser el 1989. Fa 37 anys, l'agermanament el va liderar l'alcalde Ramon Canadell amb el llavors sindaco de Licodia Nunziu li Rosi, que als seus 90 anys encara guarda la vara que li va regalar Canadell i la hi va poder mostrar via missatge de WhatsApp, perquè Canadell, l'artífex de la primera trobada, aquesta vegada no va poder viatjar a Sicília per motius de salut. Ara els amfitrions capdavanters van ser el sindaco Santo Randone i la regidora de Cultura Giuliana Pepi, que van fer un homenatge continu als visitants. Si el 1989 els expedicionaris portaven com a erudit l'escriptor Joan Basté (ara ja difunt), aquesta vegada van estar il·lustrats pel president del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, Miquel Àngel Fumanal, que, en bona llengua siciliana, va pronunciar una conferència sobre la història dels Santapau i el seu domini a Licodia Eubea durant dos segles. Ho va fer durant l'acte de presentació de la restauració de la làpida sepulcral de Camil·la de Santapau, la darrera noble de la saga dels guerrers de la corona d'Aragó que van participar en la conquesta de Sicília. Camila, filla de Francesc Santapau, va ser marquesa de Licodia i princesa de Palazzuolo, va morir el 1618 i la làpida sepulcral, ara restaurada, és a l'església dels Caputxins de Licodia, on es va celebrar l'acte de presentació del complex procés de restauració dels marbres i inscripcions. Un acte que es va fer conjuntament amb les imprescindibles celebracions religioses, en honor de santa Margarida, patrona de Licodia. Amb temperatures que van superar de bon tros els 40 graus, els de Santa Pau van participar estoicament en les processons, la de la relíquia (crani) i la de la santa, durant més de 10 quilòmetres, i els homes van tenir l'honor de ser portadors de la santa per baixar el tabernacle des de l'església fins a la plaça on la van dipositar sobre el petit vehicle a motor per fer la passejada per tots els barris del poble. La petició de l'alcaldeessa Capó que les dones hi participessin, o almenys tinguessin opció de participar-hi, va ser rebutjada sense miraments pel fet de no ajustar-se als cànons que marca la tradició. La sindaca Capó no va tenir el privilegi, que hauria sigut un patiment, però va rebre tot el reconeixement i més del comú i de l'església de Licodia. Capó va ser guardonada amb la Margherita d'argento, un guardó d'alt valor simbòlic que la comunitat religiosa de Licodia Eubea no entrega a qualsevol. El va rebre de mans del mossèn Gaetano Fabio Randello, Don Fabio, com l'anomenen, que va remarcar que el reconeixement era per a Cristina Capó, l'alcaldeessa, a títol personal, per la seva trajectòria i la seva lluita per la conservació del patrimoni i els Illaos històrics. La complicitat entre l'alcaldeessa de Santa Pau, que combrega poc amb els postulats eclesiàstics, i el capellà de Licodia es va fer evident en una església de Santa Margherita plena a vessar, on la primera edil de Santa Pau i el seu seguici van ser aplaudits i aclamats per la seva presència. Els de Santa Pau van tornar a conquerir Licodia, però aquest cop la conquesta va ser sense actes bel·licosos, amb les paraules, el diàleg i l'entesa com a armes infal·libles. "Avui, la nostra conquesta, la nostra invasió i els privilegis venen per haver sabut transformar el passat bel·licós en actes de coneixença, respecte i fraternitat", va reblar Fumanal. Don Fabio va remarcar la importància del diàleg i la necessitat de trencar el silenci (omertà) per lluitar contra les desavinences i establir ponts. La providència va fer coincidir el dia

de l'acte d'agermanament, el 19 de juliol, amb la data del l'aniversari de l'assassinat de Paolo Borsellino, el jutge antimàfia assassinat per la Cosa Nostra el 1992 a Palerm. El pare Randello va recordar les paraules de Borsellino abans que el matessin: "No tinc por dels actes dolents de la màfia, em fa por el silenci dels homes i les dones bons."

A Licodia el silenci no va existir i la fraternitat es va fer palesa durant tota l'estada. Els de Santa Pau van gaudir de la gran hospitalitat i generositat per part dels licodians, que fins i tot els van obsequiar amb el cant dels Segadors interpretat per la banda de música de Licodia, que el va tocar molt encertadament. Els expedicionaris es van allotjar a l'albergo(hotel) de Licodia, que ja havia acollit l'expedició del 1989. Aquesta vegada l'arribada dels germans de Santa Pau va obligar a desallotjar de l'hotel els arqueòlegs universitaris que treballen en les excavacions dels rics jaciments dels entorns de Licodia, que té una superfície de 141 quilòmetres quadrats. Les troballes arqueològiques són tantes i tan valuoses que el museu de Licodia no té prou espai i moltes de les peces, entre les quals ceràmiques del període pregreco gènues de Licodia, s'han de guardar encapsades al magatzem, esperant torn per ser exposades. Un tresor que es va desenterrant amb paciència. De la mateixa manera, amb paciència i de manera artesanal, es cultiva la cicerchia, un llegum germà dels típics fesols de Santa Pau, conreu mil·lenari i genuí de la zona de Licodia. Cultiu en risc d'extinció perquè ja només hi ha un pagès, en Pietro, de 85 anys, que en planta. En Pietro es va assegurar que els de Santa Pau s'enduguessin unes llavors per veure si arrelen a Santa Pau. I també els va carregar amb farina de patacò preparada per cuinar, que als controls de l'aeroport va ser a punt de ser comissada. Pols sospitosa que va haver de ser sotmesa al test de droga. Però la llavor i la farina ja són a Santa Pau, on ja han retornat els expedicionaris, que van ser acomiadats amb uns espectaculars focs d'artifici, llançats des del Parco Santapau, en uns moments que els boscos de tot Sicília, i Licodia no va ser excepció, cremaven sense control. Però aquells eren focs festius, controlats, i segurs. Només una espurna esgarriada va ferir lleugerament la mà de l'alcalde, que ja ni se'n recorda, de la lesió causada per foc amic i ja està preparant la torna per als germans sicilians: la trobada per la festa major de Santa Pau, que se celebra el dia de la Mare de Déu d'Agost. I tots, licodians i santapauencs, ja pensen en un futur més llunyà, quan hagin passat, aquí i allà, les eleccions municipals del 2027, i muntar una nova trobada de gemellaggio a Licodia per les seves festes de Setmana Santa. Els de Santa Pau volen veure amb els seus propis ulls la tradició de la pujada de la creu al mont del calvari de Licodia. Una tradició genuïna que fa segles que dura i que aplega també gent que va marxar de Licodia per buscar-se la feina lluny, com ara a Austràlia, i que tornen per intentar tenir el privilegi de ser el portador de la creu. Només la pot portar un i és el que faci la puja més elevada en una peculiar subhasta. I només pot reposar tres cops (com les vegades que va caure Jesucrist) durant l'ascensió al mont del calvari. I la creu pesa 90 quilos. Així és Licodia, un poble que conserva les tradicions i respecta les seves arrels i la seva història. Aquesta cronista és un dels cinc reincidents que ja van visitar-la en l'expedició del 1989 i entremig hi ha anat per lliure altres cops. I dono fe que Licodia atrapa i atrau. Com també atrapa la festa de Santa Àgata de Catània, que ara s'ha proposat que sigui declarada patrimoni immaterial de la humanitat. I per una venturosa casualitat els membres de l'expedició de Santa Pau a Sicília van tenir el privilegi de veure el bust de Santa Àgata a la catedral de Catània. Veure el bust de Santa Àgata va ser un fet excepcional. El bust resta tancat i barrat a la catedral i només es mostra per la festa, el 5 de febrer, quan passegen la santa en processó per tota la ciutat, arrossegada per una legió d'homes amb vesta blanca, que van fent tornos. Aquesta vegada, el bust, despullat de tots els seus ornaments, es va exposar dos dies perquè l'acabaven de retornar del Vaticà, on el van sotmetre a una acurada restauració. No l'ensenyaran mai més fora del dies de la processó. Els de Santa Pau, acompanyats d'una Àgata, que no era la baronessa de Santa Pau Agatha Ruiz de la Prada sinó la periodista Àgata Guinó Soler, que al poble té més bona premsa que la dissenyadora amb títol nobiliari, van poder viure aquest moment històric abans de tornar a la Garrotxa.

Alguns dels expedicionaris també vam tenir el privilegi de conèixer per dins la questura dels carabinieri i algun dels seus agents. Però les peripècies relacionades amb successos i policies viscudes durant el viatge, me les guardo per quan reprengui El Quadern Negre a la contraportada d'El Punt Avui.

Publicat a:

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2662705-els-de-santa-pau-tornen-a-conquerir-sicilia.html>